

Aleksandar Bečanović

Vsa skrbnost

Če se kdo napoti po široki stezi, ki vodi do morja tam ob vznožju, bo lahko opazoval valove, kako zgublajo svojo silo ter postajajo le odblesk sonca in pena, ki se širi po pesku. Torej nič drugega kot običajen prizor: tisto, kar se vidi stokrat, se hitro spremeni v razočaranje. Pa vendar mora nadzornik iti dol, saj se zaveda, da se je čustvu treba ogniti. Tako misli tudi tisti, ki preverja svoja napotila: vsa skrbnost ne more ničesar spremeniti. Kakor bi bila konfiguracija zapečatená: karkoli bi počeli, bi prispeli na isto mesto. Tisti srečnejši ga lahko imenujejo Itaka, drugi v tem ne morejo prepoznati rodne kraja, tretji čutijo, da bo tudi naslednje jutro pred odhodom hladno. Takrat se izvije dah, listje je steptano v zemljo, naliv lahko zabriše stopinje.

Carmilla: Gotska pesem

Po hodnikih, ki jih osvetljujejo sveče,
neovirano, odločno stopa nočna prikazen.
Mesec naznanja: grofica je sama.
Hladno je, kakor da bi bilo obdobje mraza.
Kakor da je v grobu. Giblje se, visoka,
kot da je ovalno ogledalo ne pozna.
(Ni večje skrivnosti od tistega, kar se izmika
pogledu). Valujoča postava, ki se ne kesa
ob starih portretih in kamnitih zidovih:
za njo ostajata megla in krik obupa.
Grad dolgo odmeva od smrtnih glasov:
rdeči črvi se vabijo na novo gostijo.
Na njenem bledem obrazu igra nasmešek:
čez razžarjena usta mezi tanka sled krvi.

Pessoa: Na štirih naslovih

Torej, potegnil sem črto. Z ostro potezo.
Kakor zmeraj je belina čakala. Lahko sem
začutil, kako mi noge neizprosno drevenijo: večer
se je prikradel skozi veje bližnjega drevesa.
Pretegnem se in vstanem: vse mora k počitku,
vse mora biti tako daleč, da bi se lahko persona
končno oddahnila. V sobi, ko preneham
s pisanjem, nastane dolgotrajen mir. Stvari potem
dajejo vtis družinskosti. V prostoru me
ni več: moj rokopis je kratka črta umika.
Arhitektura srca je ista kot arhitektura mesta:
malo je poti, ki vodijo noter, veliko tistih, ki
peljejo ven. Sicer pa je ulična svetloba v Lizboni
hladna. Subjekt je mali uradnik, umirajoča
inštanca, osebnost iz nuje: za njim potem ostajajo
pisane sledi. Potem si te lahko tudi zamislim,
kako kje v mestnem središču, blizu križišča, kjer
so avtomobili bolj bučni kot drugače, s skrbnim gibom roke
spustiš dobro zapečateno pismo v poštni nabiralnik.

All Apologies: Bog, blagoslovi Ameriko!

Bog, blagoslovi Ameriko,
njene pašnike v Montani,
utrujene starce na Jugu,
ki se še vedno spominjajo
velikih posestev, na katerih so se
zvijali delavci, medtem ko se je sonce
dvigalo za hrbti,
njena filmska platna, ki še edina radostno
zaobjemajo ves svet,
Johna Carpenterja, ki je prvi deskal
v vesolju,
njene bajke, ki so pripovedna uteha
za opešane trope,
visoke Sierre, katere se v somraku čudno
spotegujejo pred tujcem, ki jih

opazuje kot Odisej Itako,
Johna Wayna, ki je njeno preimenovanje v
Človeku, ki je ubil Liberty Valance,
kajti: svoboda je najčistejše nasilje,
vse mirne svete večere ob družinski
mizi,
snežna polja v Connecticutu,
njene knjige, ki so videle malega človeka
kot bitje, ki čustva vedno zadržuje
v sebi, ker je tako najteže,
Edgarja Allana Poeja, ker mi je bilo jasno, da ni večje
metafizike od grozljivke,
njene romantične komedije, ki so edina
preostala različica izražanja
Platonovih naukov in zato
ganljiv dokaz, da se ni zgubil
pojem o ljubezni – vse drugo je spolnost,
The Byrds, ki so prevzele
besede Pridigarja,
Walta Whitmana, ki je o novi deželi
pel v bibličnem stihu,
mlade skavte,
pevce countryja, ki skupaj jezdijo k somraku,
ker vejo, da je tam bistvo Zahoda,
njene pašnike v Wisconsinu,
Johnnyja Casha, samotarja,
krščanske fundamentaliste, kajti to so
poslednji časi,
njene pogrebne koračnice in sprevide,
trupla, ovita v zastave,
white trash, ker se bo v njihovih hišicah
skoz bol in trpljenje oznanilo
resnično odrešenje, se nekega dne
odkrila prava skesanost,
prava vera,
Kristin Hersh, edino izmed velikih muz,
Niagarske slapove, ki si jih ogledujejo ljudje
iz zakonskih postelj kot svetovno čudo,
čprav je razgled samo malo neobičajen,
Paula Schraderja, saj je prešel
čudežno pot, da bi došel do filma,
njene ladje, ki so dovajale potnike
iz umirajoče Evrope,

priseljence, ki so slutili, da se bo v
tej deželi odvijala bitka za
ohranitev moči skupnosti,
Chisholmsko stezo, ker je bilo treba ogromno zemljo
nahraniti,
Frances Farmer in Marilyn Monroe, ker je
njuna žalost
bila večja od njune lepote,
mesto Goshen v Indiani, kajti: "V najboljšem delu
dežele naséli očeta in brate! Naj prebivajo
v gošenski deželi!" (*Geneza*, 47, 6),
Howarda Hawksa, ker je Amerika zjedrena
v njegovih filmih, kar pomeni, da
ne bo nikoli izgubljena,
Hawksove profesionalce, ki so spoznali,
da je posel pomembnejši od čustev,
Leigh Brackett, ker je pisala dobro
kot moški,
njene beline Aljaske,
Ezra Pounda, ki je odšel v Italijo,
da bi ostal Američan,
obvaroval ameriško ustavo in
ustvaril *Cante*
(in prav je bilo, da človeško zgodovino
napiše pesnik, poslednji iz rodu),
njene podeželske cerkve, kjer
se ljudje zbirajo kot Božji otroci,
blagi glas pridigarja pa se vzdiguje kot
sveža sapa nad reko v poletnem
predvečerju,
Raymonda Carverja, ki je slutil, da je smisel
v skorajda nevidnih pomenih,
njene navedke, ker navedek je
edina resničnost,
Monument Valley,
Willa Oldhama, njegovo zvočno
žalostinko iz teme,
motele, ki nudijo osvežitev v prahu,
naključnemu prehodnemu gostu vlivajo
novo moč,
vse nespečne v Baltimoru,
vse nespečne v Seattlu,
ker ljubezen je usodnostni načrt,

Seattle, mesto v katerem je grunge
nastal kot bes,
na koncu pa se vrača k izročilu,
generala Leeja, ker je vedel, kako velik
je njegov poraz,
holandske kalviniste, čeprav branijo otrokom,
da bi gledali filme,
Thomasa Pinchona, ki je zamotal svoje
besedilo samo zato, da bi ostal neznan in
tako dokazal, da pisanje ni znanje,
ampak igra skrivanja v že tako
ogromnem blodnjaku,
Williama Petra Blattyja, ki ni čakal
na zasebno objavo na
vrhu Empire State Buildinga, ampak
se je napotil naravnost v Maryland,
njene pašnike v Alabami,
koruzna polja v Michiganu,
Brucea Springsteena, ker po vsakem hudem dnevu
najde razlog, da veruje,
zaledenele reke blizu Bostona,
Residente, ki bi bili Beatli,
če liverpoolska četverica ne
bi že določila, kaj pomeni popglasba,
njene farmerje, ki prihajajo zvečer domov
z oteženimi koraki in s prstjo v škornjih,
Roberta Lowella, ki je odklonil, da
bi bombardiral Evropo,
njene delavce na bencinskih črpalkah in v bankah,
ker jih slejkoprej kdo oropa,
Franka Capra, ker je vedel, da je to
najboljši od vseh mogočih svetov,
njene voznike rešilcev, ki gledajo
smrti v oči, čeprav niso za kaj takega
izučeni,
Kurta Cobaina, čigar bolečina v želodcu je bila
nevzdržna, prav taka kakor pri župniku
iz Bressonovega filma;

kajti, karkoli že je:
vse je milost Božja.

Obred

Globoka je beseda pridigarja ob
mrtvaškem odru. Predolgo je trajal obred
jemanja in dajanja: svečanost življenja
in svečanost smrti. Na vetru dobivajo

cerkveni zidovi novo barvo. Sklicani zbor
se pogloblja v tisto, kar je preostalo od nujne
miloščine. Sprevod, gledan od zgoraj,
se giblje v razporedu trpljenja, kar je drugo

ime za izročilo; in sok začne teči skoz
korenine in liste, razvejana menjava.
V kamniti vdolbini se nabere zadosti
deževnice, v rokah zadosti znoja. Morski

tokovi tirajo valove v visoke pečine.
Ladja se pojavi, njena jadra so razpeta.

Na obrobju se nabira sneg

Pogled z okna je vedno pustolovščina.
Steklo lovi odboj sonca kakor
krotilec odvrta leva v kletko. Še malo
pa bodo sence utonile v pozabo. Vprašanje

je, ali bo roka lahko karkoli občutila,
kakorkoli se bo že odločila. Gotovo je tako bolje.
Le prvi hip odtujenja je lahko videti
strašen. Potem prihaja blagoslovitev:

vse je globlje, ko se izgovori. Relief
bodo presekale višave in doline.
Ko pride noč in se mesec prebije skoz
drevje, se zima zavleče tudi v najbolj skrite

kotičke hiš: na obrobju se nabira
sneg. Mete brez zvoka, podvojeno belo.

Prva stran

Led na jezeru je enako gladek, kolikor
je nebogljen. Drsalci delajo prave piruete, smejijo se
in se navdušujejo. Nad njimi redke veje mečejo
sence na beli marmor. Kmalu bo tudi ta

začel pokati, najprej po sredini pa na okrajkih.
Mesec bo veliko kasneje zapustil naravo
nerazjasnjeno, kakor se palimpsest brani,
da bi določil svoj izvor. Zadah iz ust

zarisuje občutenja, ki nimajo prihodnosti.
Tisto, kar je ostalo v njih, ne zadostuje za
kakršenkoli epistemon. Pokrajina zimske bajke.
V sobi z zavesami: pogled tava in se dotika

preostalega. Odpiraš prvo stran in zapisuješ
z ljubeznijo vsa znamenja lastne smrti v toku.

Prevedel Andrej Arko

Aleksandar Bečanović (1971) je pesnik, pripovednik, književni in filmski kritik ter prevajalec. Objavil je štiri pesniške zbirke. Je dobitnik književne nagrade Risto Ratković. Je urednik kulturnih strani pri neodvisnem tedniku Monitor. Preveden je v nekaj evropskih jezikov, sam pa prevaja iz angleščine.